

RAI
RAVITSEMUS
ja
Kaatumisten ehkäisy

päijät sote

Tiina Lehtinen
RAI-koordinaattori

Ravitsemukseen liittyviä RAI:n kysymyksiä

KOULUTUS

SUKUPUOLI

SIVIILISÄÄTY / ASUINKUMPPANI

NÄKÖ

PAINO
PITUUS

TOTTUMUKSET

PÄÄTÖKSENTEKOKYKY

RAVINNONKULUTUS

PÄIVITTÄISTEN TOIMINTOJEN (IADL)
SUORITUSKYKY / FYYSINEN TOIMINTAKYKY (ADL)

KIPU

NIELEMINEN

MIELIALA JA KÄYTTÄYTYMINEN

TERVEYDENTILAA
KOSKEVIA ONGELMIA

DIAGNOOSIT

SUUN TERVEYS, HAMPAISTO

HOIDOSTA JA
PERUSTARPEISTA
TINKIMINEN

LÄÄKITYS

OMAISTEN JA LÄHEISTEN
MUODOSTAMA TUKIJÄRJESTELMÄ

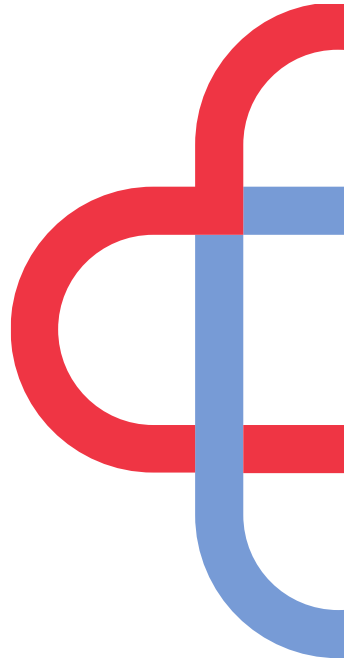
ATERIAPALVELU

ERIKOISRUOKAVALIO

AIKA
VIIMEISESTÄ
SAIRAALASSA OLOSTA

MNA-arviointi

- **Kokonaisarviointien yhteydessä** ja tarvittaessa
- Seulonta ohjaa arvioinnin jatkamiseen
- Arviointi **kertoo asiakastasolla konkreettisesti** ruokavalioon liittyviä asioita – ohjaa henkilöstöä huomioimaan mm. mitä ravitsemuksesta puuttuu
- **Ohjaa** oikeaan energiamäärään
- **Ohjaa** hoitohenkilöstöä ja ”keittiöhenkilökuntaa” yksilölliseen, tehokkaaseen, tavoitteelliseen, suunnitelmalliseen ravitsemuksen toteuttamiseen – kustannustehokkuus, vaikuttavuus

- Saadaan kokonaisvaltaista mitattavaa ja arvioitavaa (vaikuttavuus) tietoa koko kunnan osalta
  - Vanhuspalvelulaki
  - Tutkittu tieto puhu ravitsemuksen tarkastelun merkityksestä

Mihin RAI-tuloksia käytetään?

Asiakastaso

Työntekijälle RAI antaa tärkeää tietoa asiakkaan tilanteesta

Sinulla on nykyisin vaikeuksia laittaa ruokaa? Huomaan, että myös painosi on laskenut edellisestä. Hyvä että asia tuli esiin.

Asiakkaalla on huimausta ja RAI hälyttää lääkehoidosta. Tarkistetaanpa lääkitys haitallisten sivuoireiden varalta.

Huomaatko, olemme edistyneet!

HOITAJA TAI
AMMATTILAINEN

Ravitsemus asiakastason RAI tuloksissa (HC)

- Ikä
- Päivittäisissä tilanteissa päätöksentekokyky

2. Päivittäisiin päätöksiin liittyvät kognitiiviset taidot

a. Miten hyvin asiakas ratkaisi päivittäisen elämän järjestämisen (kuten milloin nousta ylös tai syödä, mitä vaatteita käyttää tai mitä puuhata)

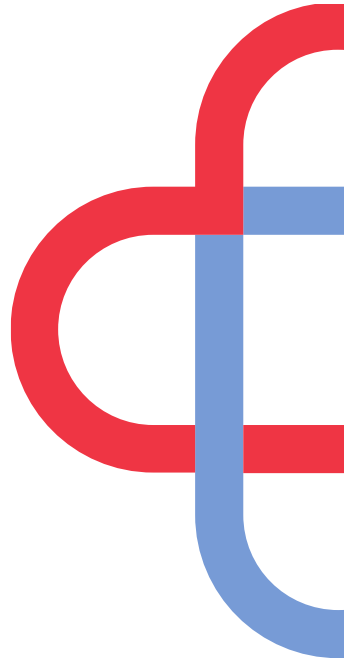
0. Itsenäinen päätöksentekokyky - ratkaisut johdonmukaisia/järkeviä/turvallisia
1. Itsenäinen päätöksentekokyky useimmiten - ainoastaan uusissa tilanteissa oli vähän vaikeuksia
2. Vähän heikentynyt päätöksentekokyky - joissakin tilanteissa päätökset epäsuotuisia tai vaarallisia, jolloin tarvitsee vihjeitä/ohjausta
3. Kohtalaisesti heikentynyt päätöksentekokyky - useimmissa tilanteissa päätökset epäsuotuisia ja/tai vaarallisia, jolloin tarvits...
4. Merkittävästi heikentynyt päätöksentekokyky - ei tehnyt päätöksiä koskaan/miltei koskaan

Merkinnät

Tarve: Tavoite: Hoitotoimet:

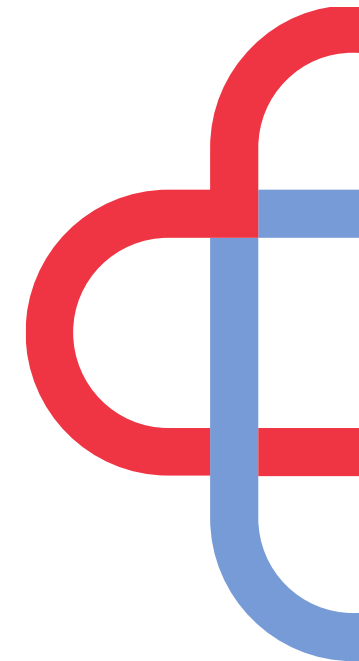
Tarvitsee valvontaa ja muistutusta lääkkeidenotossa. Lääkkeet jäisi ottamatta ja ruuan laitto ei onnistu, hellan käyttö tuottaa ongelmia. Perustarpeiden suorittamisessa tarvitsee muistuttelua ja ohjausta.

✓ Lisää hoitotyön suunnittelu -koriin

Ravitsemus asiakastason RAI tuloksissa (LTC)

- Ikä
- Päivittäisissä tilanteissa päätöksentekokyky

Kognitiivinen kyky - B4.

4. Päivittäisiin päätöksiin liittyvät kognitiiviset taidot
Ratkaisi päivittäiseen elämiseen liittyviä tehtäviä

0. Itsenäinen päätöksentekokyky - ratkaisut kohtuullisia, johdonmukaisia

1. Useimmiten itsenäinen päätöksentekokyky - vain uusissa tilanteissa oli jonkin verran vaikeuksia

2. Kohtalaisesti heikentynyt päätöksentekokyky - teki epäsuotuisia päätöksiä, ohjauksen tarvetta

3. Merkittävästi heikentynyt päätöksentekokyky - ei tehnyt päätöksiä koskaan/ miltei koskaan

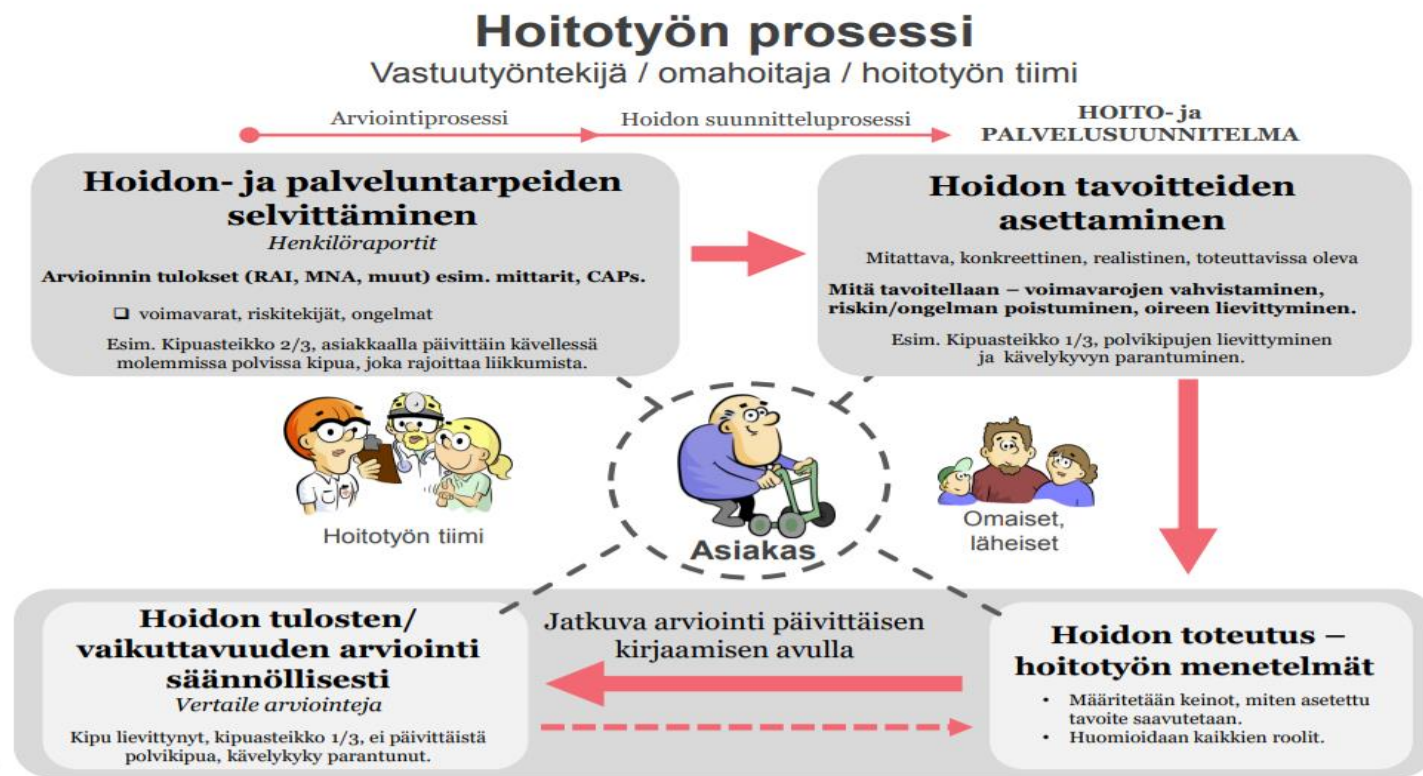
Merkinnät

Ohjataan ruokailemaan päiväsaliiin, ruokailu sujuu paremmin kun pöydässä on ruokailemassa muitakin. Tarvitsee sanallista ohjausta ruokailun aloittamiseen ja siihen että syö kaiken ruuan. |

Lisää kysymys ja merkintä hoidonsuunnittelukoriin

Tallenna ja jatka Tyhjennä kenttä Näytä/piilota käsikirja Muutoshistoria

Hoidon suunnittelu

8.6.2018

Mihin RAI-tuloksia käytetään?

Yksikötaso

Esimiehelle RAI kertoo asiakaskunnasta ja kehittämistarpeista

Asiakkaiden ravitsemuksessa on tapahtunut muutosta. Verrataanpa tilannetta muihin alueen yksiköihin.

Painehaavoja on paljon vähemmän kuin aikaisemmin. Viime vuonna aloitettu ennaltaehkäisevä toimintamalli kannatti.

Miltä yksikön toiminta näyttää?

ESIMIES TAI
LÄHIJOHTAJA

Mihin RAI-tuloksia käytetään? Organisaatiotasolla

**Johtaja tai päättäjä saa RAI:sta
vertailtavissa olevaa tietoa**

Kotona asuvien muistisairaiden asiakkaiden määrä on lisääntynyt alueellamme viime keväästä.

Päivystyskäynnit ovat vähentyneet.

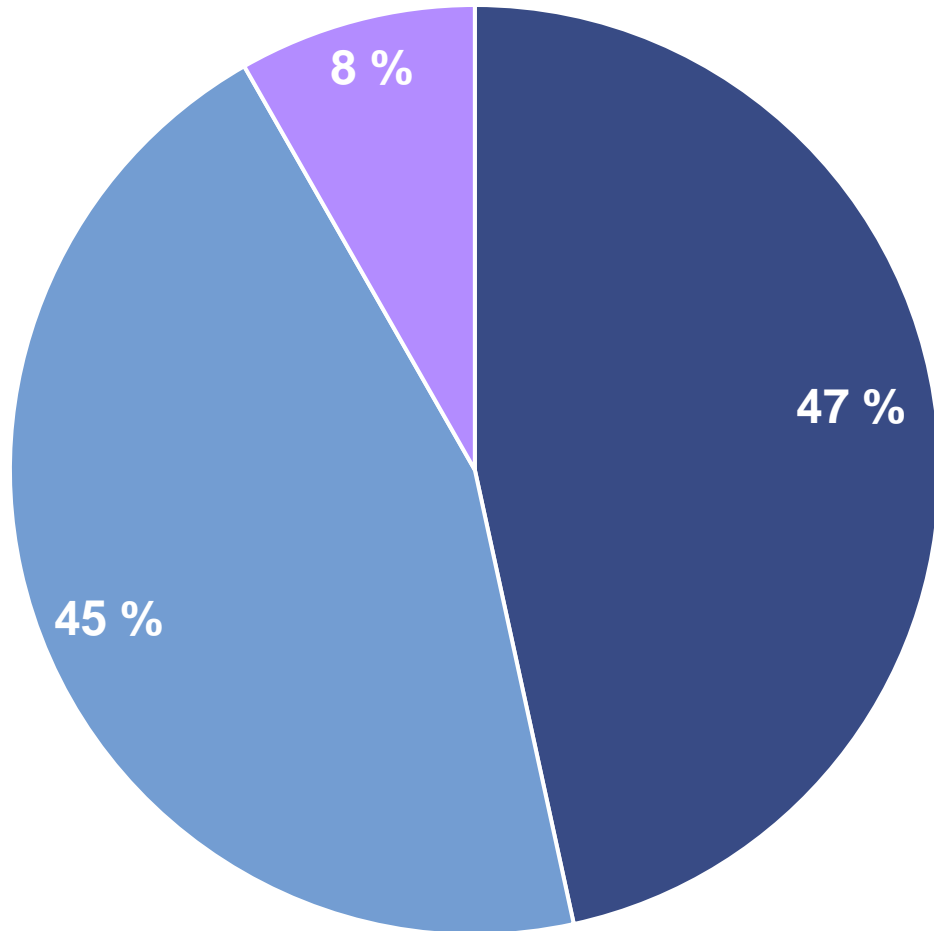
Onko palvelujen käytössä tapahtunut muutosta?

JOHTAJA TAI
PÄÄTTÄJÄ

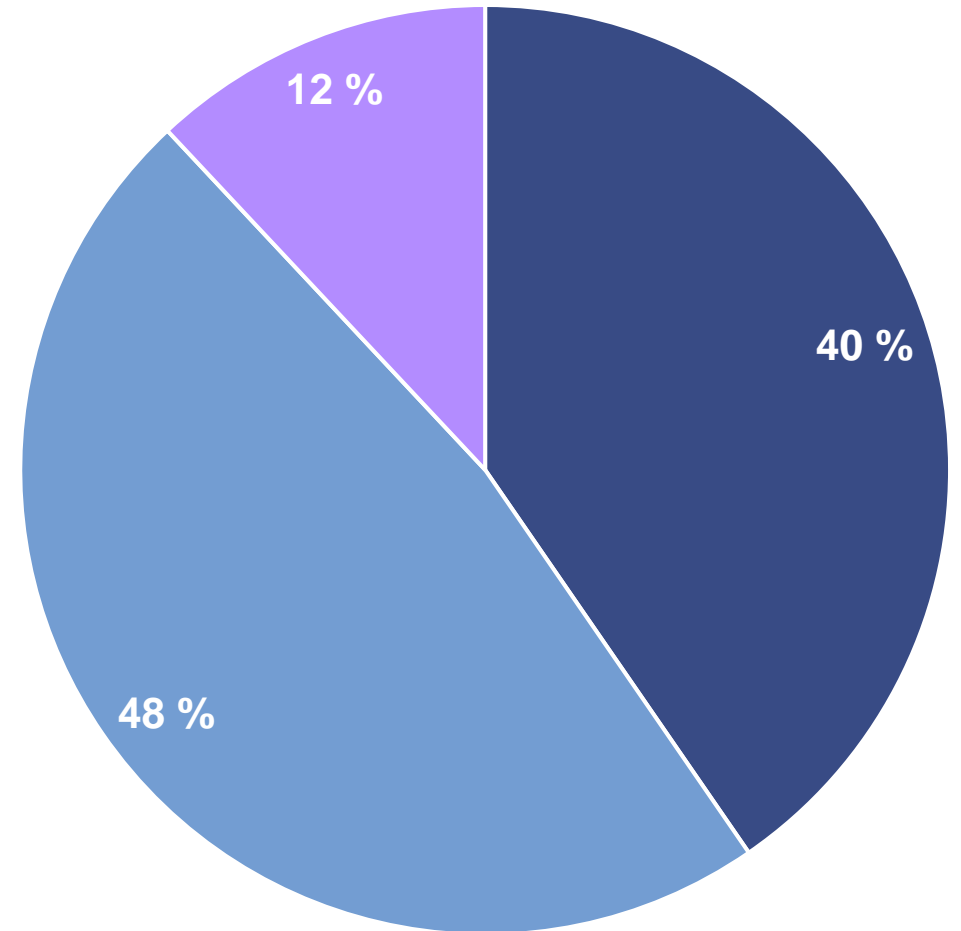
**MNA-SF - MNA® Seulonnan tulos
KOTIIN VIETÄVÄT PALVELUT OMA n=1331**

- 12-14 - Normaali ravitsemustila
- 8-11 - Riski virheravitsemukselle kasvanut
- 0-7 - Kärsii virhe- tai aliravitsemuksesta

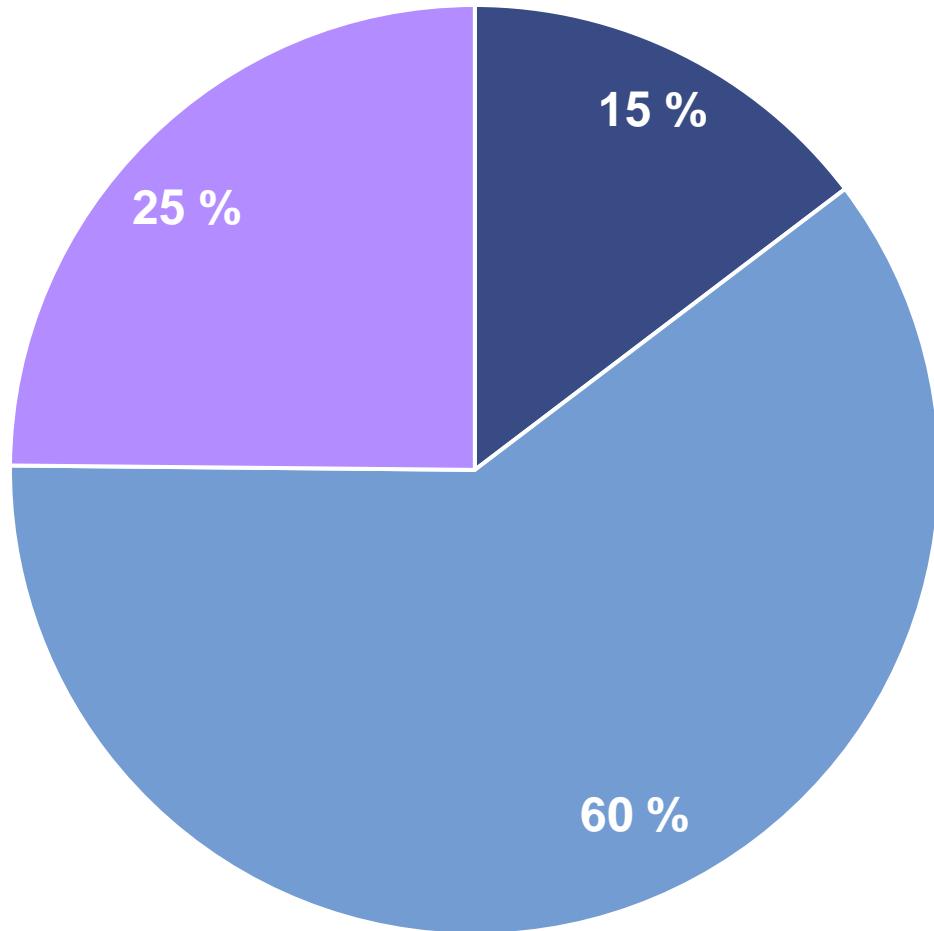
**MNA-SF - MNA® Seulonnan tulos KOTIIN VIETÄVÄT
PALVELUT OSTO n=651**

- 12-14 - Normaali ravitsemustila
- 8-11 - Riski virheravitsemukselle kasvanut
- 0-7 - Kärsii virhe- tai aliravitsemuksesta

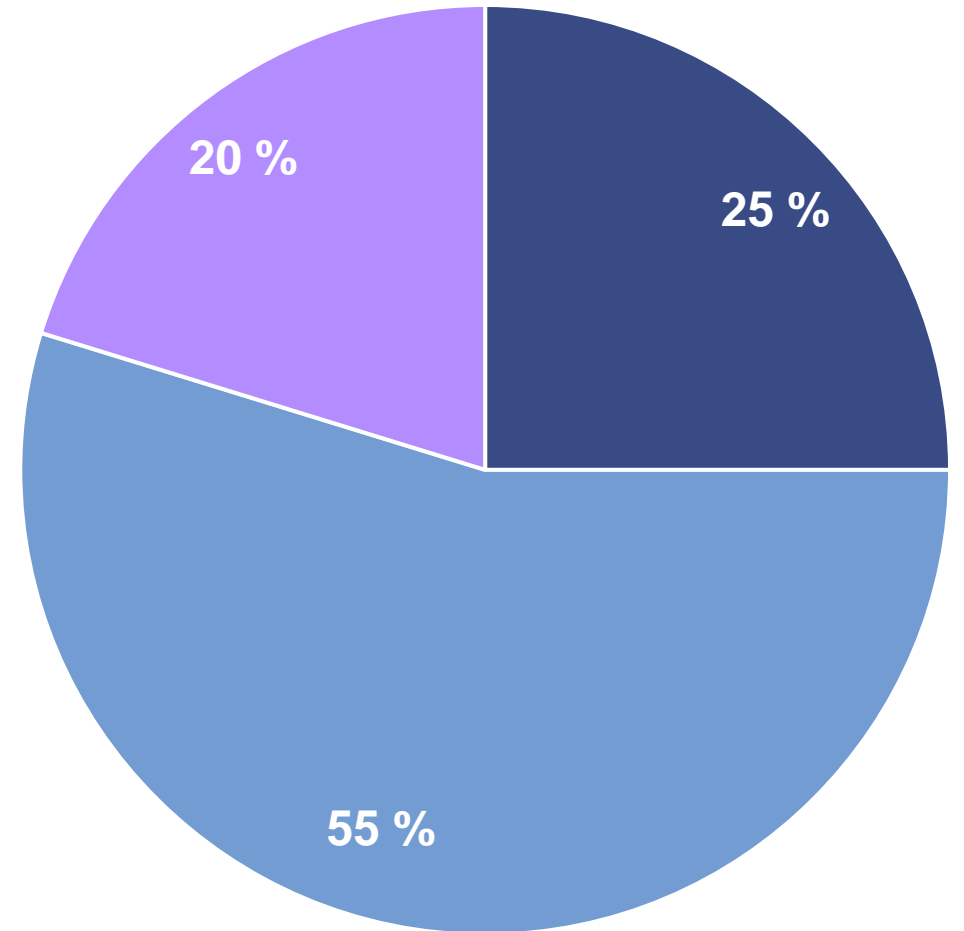
**MNA-SF - MNA® Seulonnan tulos
ASUMISPALVELUT OMA n= 825**

- 12-14 - Normaali ravitsemustila
- 8-11 - Riski virheravitsemukselle kasvanut
- 0-7 - Kärsii virhe- tai aliravitsemuksesta

**MNA-SF - MNA® Seulonnan tulos
ASUMISPALVELUT OSTO n=504**

- 12-14 - Normaali ravitsemustila
- 8-11 - Riski virheravitsemukselle kasvanut
- 0-7 - Kärsii virhe- tai aliravitsemuksesta

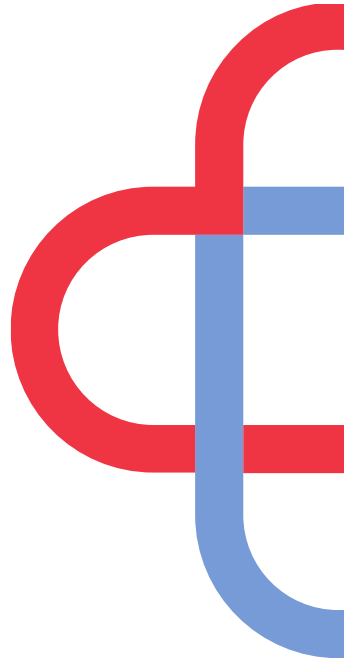

❖ Ympäri vuorokautinen laatuindikaattorit

- Ravinto ja syöminen
  - Painon lasku (e), $K3a=1$
  - Letkuravitsemus (e), $K5b=1$
  - Kuivuma (e), $J1c=1$

❖ Kotihoidon laatuindikaattorit

- Ravitsemus
  - Riittämättömät ateriat (e), $L2a=1$
  - Painon lasku (e), $L1a=1$
  - Kuivuminen (e), $L2c=1$

RAI Johtaminen

"Johtaa ei voi, jos ei ole tavoitetta"

Tavoitteet, vastuut, roolit, toimintamallit

ARVIOINTI-
PROSESSI

HOIDON
SUUNNITTELU-
PROSESSI

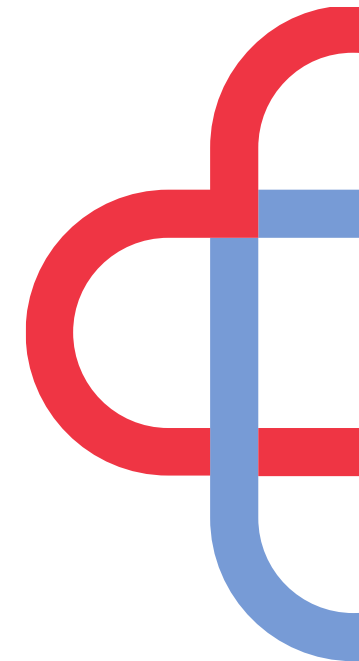
LAATU- JA
KEHITTÄMIS-
TYÖ

PÄÄTÖKSEN-
TEKO JA
RESURSSIEN-
OHJAUS

LUOTETTAVAT ja AJANTASAISET RAI-ARVIOINNIT

RAlsoft ohjelmisto

- **Yhteenvetoraportti** kertoo yksikön kokonaistilanteesta
  - CPS tasot, esim. CPS 3 asiakkaat ohjattavia ruokailussa
    - CPS 5-6 asiakkaat riippuvaisia hoitohenkilöstön toimintamalleista
  - ADLH tasot, esim. ADLH 4 asiakkaat osin omatoimisia ja osin autettavia ruokailussa
    - ADLH 5-6 asiakkaat riippuvaisia hoitohenkilöstön toimintamalleista
  - BMI keskiarvo ja mediaani kertovat kokonaistilanteesta
- **Mittariraportti** kertoo yksiköstä asiakastasolla keskeisistä huomioista mihin toimintakyvyn osalta ollaan menossa (vertaa aiempiin tuloksiin) ja tunnistetaan riskiasiakkaat esim. BMI alle 20 ja tulos laskusuunnassa

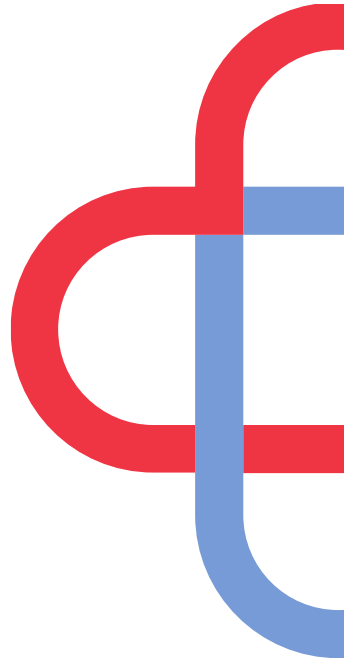
RAIsoft ohjelmisto

- **CAPs/RAPs raportit**

- Kertovat kokonaistilanteesta yksikössä ravitsemuksen/nesteytyksen/suun terveyden osalta
- Kertoo asiakastasolla mitkä keskeiset tekijät ovat aktivoituneet esim. ravitsemus – vähäiset ateriamäärät, erikoisruokavalio

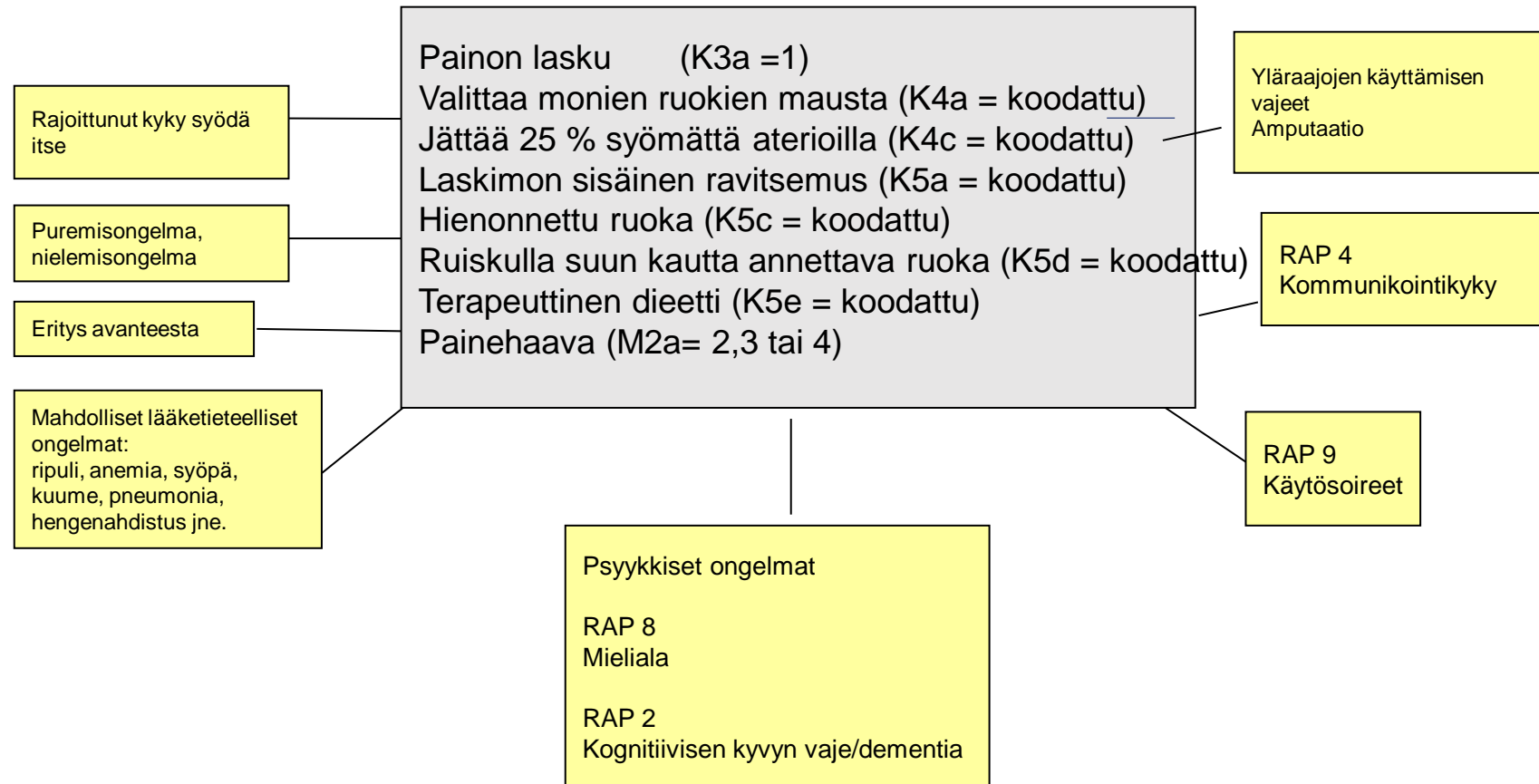
- **Otannat, Analyysit, Mukautetut henkilöraportit**

- Mahdollistaa määriteltyjen tulosten tarkastelun reaaliaikaisesti
- Mahdollistaa ravitsemusteeman ympärille laadittavan henkilötason raportin tarkastelun – tunnistamisen nopeuttaminen hoitotiimille

RAP 12 – Ravitsemustila (LTC)

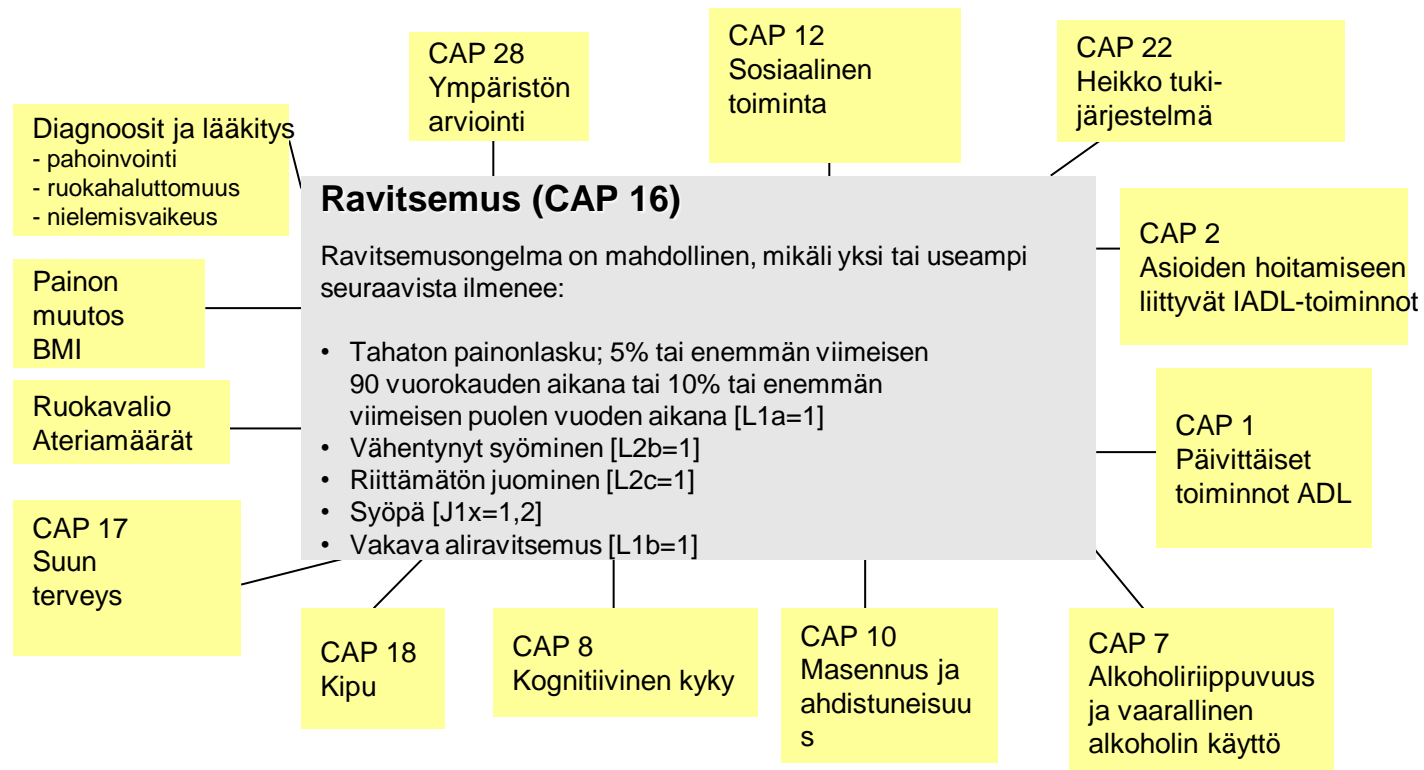
RAP 12 Ravitsemustila

CAP 16 (HC) Ravitseminen

Tarkoituksena on saada selville aliravitsemuksesta kärsivät henkilöt sekä ne, joilla on lisääntynyt riski ravitsemusongelmien kehittymiseen.

RAP 11 Kaatumisen uhka (LTC) + RAI-IKINÄ

tavoite on niiden asiakkaiden tunnistaminen ja arviointi, jotka ovat kaatuneet ja niiden, joilla on korkea riski kaatumiseen.

Fyysinen
terveydentila

Toimintakyky

Pidätyskyvyn ongelmat

Ravitsemustila

Heikentynyt kognitio

4a. Kaatunut viimeisen 30 vrk:n aikana =1

O4b. Anksiolyytti (ahdistusta lievittävä ja/tai rauhoittava lääke) =
lääkettä on käytetty

P4c. Vartalon liikkumista rajoittava väline (esim. vyö) = 1 käytössä

J1f. Huimaus/pyörrytys = 1 kyllä

E4aA. Vaeltelu - Käyttäytymiseen liittyvien oireiden tiheys viimeisen
7 vrk:n aikana

J4b. Kaatunut viimeisen 31-180 vrk:n aikana = 1 kyllä

O4c. Antidepressantti (masennuslääke) = lääkettä on käytetty

Kipu

Ympäristö

Lääkitys
-lukumäärä
-sivuvaikutukset

Heikentynyt näkökyky

Liikkumismuodot - apuvälineet

CAP 15 Kaatumisen uhka (HC) + RAI-IKINÄ

Heikentynyt kognitio

Ympäristö

Lääkitys
-lukumäärä
-sivuvaikutukset

Fyysinen
terveydentila

Kipu

- Kaatunut viimeisen 90 vuorokauden aikana [**K5 = 1 tai useampi**]
- Äkillinen muutos henkisessä toiminnassa [**B3a = 1**]
- Hoidossa dementian vuoksi [**J1g = 2**]
- Hoidossa Parkinsonin taudin vuoksi [**J1l = 2**]
- Epävarma kävely [**K6a = 1**] **JA** Ei rajoita ulkona liikkumista [**K6b = 0**]

Pidätyskyvyn ongelmat

Alkoholin käyttö

Ravitsemustila

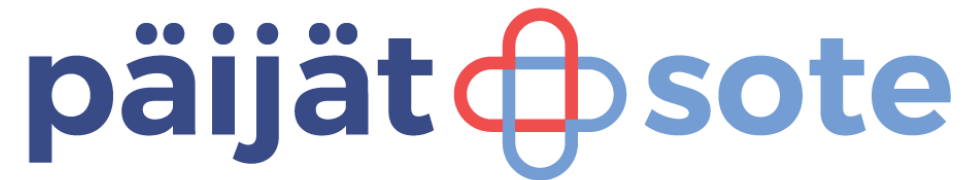
Heikentynyt näkökyky

Päivittäiset toiminnot suorituskyky

Liikkumismuodot - apuvälineet

Hyvää ruokahalua!

Hyvä elämä tehdään yhdessä

Tiina Lehtinen

RAI-koordinaattori

044 0187873

tiina.lehtinen@phhyky.fi